

דף ינשוף – לסיכום פרק 18 הנחת היסודות לחינוך ציוני ולתרבות ציונית

קראו את פרק 18 בספר "הלאומיות המודרנית וראשית הציונות" (עמודים 149–152) והשיבו:

א. הקדמה

קראו את ההקדמה לפרק (עמוד 149) והשלימו את המשפטים הבאים:
תודעה לאומית היא מאפיין _____ ליצירת תנועה לאומית. ואכן, רבים מהיהודים שעלו לארץ
בתקופה זו היו חדורים ב _____ ציונית. אולם להבדיל מתנועות לאומיות אחרות, שהתקיימו
בתקופה זו באירופה, חסרה ליהודים _____ מודרנית משותפת, שכן היהודים לא חיו באזור
_____ אחד, אלא בארצות _____, ולכן הושפעו מ _____ שונות.
בשל חשיבותה של ה _____ המשותפת ככלי לחיזוק התודעה ה _____, הקדישה
התנועה הציונית מאמצים רבים לפיתוח _____ ציונית _____ מאמצים אלה באו לידי
ביטוי בתחומי עשייה רבים בארץ ישראל וביניהם מפעל _____ השפה ה _____,
פיתוח אמנות _____ ייחודית, ספרות ושירה _____ וחינוך מודרני _____.

ב. מפעל החייאת השפה העברית - הקדמה

קראו את ההקדמה לסעיף 1 בפרק (עמודים 149–150) והשיבו:

סמנו נכון / לא נכון

1. תהליך החייאת השפה העברית החל באירופה. נכון / לא נכון
2. לפני החייאת השפה עברית השפה שימשה כשפת יומיום. נכון / לא נכון
3. תהליך החייאת השפה העברית היה פשוט. נכון / לא נכון
4. היה צורך להיאבק בהרגל של היהודים לדבר בשפות שונות בהתאם לארצות מוצאם. נכון / לא נכון
5. היו בעברית מילים ומושגים מודרניים. נכון / לא נכון
6. היה צורך לקבוע הגייה אחידה לכל דוברי העברית. נכון / לא נכון

השלימו את הקטע הבא (תוכלו להיעזר במחסן המילים):

המפעל החייאת השפה העברית היה מפעל _____ והוא היה _____ במיוחד עבור התנועה הציונית. מפעל זה החל ב _____ והוא הגיע לשיאו ב _____. באותה התקופה העברית הייתה _____ אשר שימשה בעיקר ל _____ וללימוד _____. תהליך החייאת השפה ה _____ הפך אותה לשפת _____. עולים רבים ב _____ ובבתי הספר ה _____ שהוקמו דיברו בשפה העברית ואף הוצאו פרסומי _____ בשפה העברית.

מחסן מילים

תורה; אירופה; מושבות; תרבותי; שפת קודש; יומיום; חשוב; ארץ ישראל; דפוס; תפילה; עברית; מודרניים.

ג. מפעל החייאת השפה העברית - מפעלו של אליעזר בן יהודה

קראו את סעיף 1א בפרק (עמוד 150) והשיבו:

השלימו את הקטע הבא (תוכלו להיעזר במחסן המילים):

אליעזר בן יהודה היה מעולי העלייה ה _____, חזונו היה _____ את השפה העברית לשפה _____ בארץ ישראל. הוא _____ למימוש חזונו בדרכים הבאות: _____ מאמרים ב _____, השתתף בהקמת _____ ופרסם את המילון ה _____ הראשון.

מחסן מילים

פעל; להפוך; עברי; ראשונה; ועד הלשון העברית; יומיומית; פרסם; עיתונות.

ד. מפעל החייאת השפה העברית - מלחמת השפות

קראו את סעיף 1ב בפרק (עמודים 150–151) והשיבו:

השלימו את הקטע הבא (תוכלו להיעזר במחסן המילים):

במהלך הקמת הטכניון פרץ בארץ _____ . מקימי ה _____ רצו ששפת ההוראה
במוסד זה תהיה _____ ואילו אנשי רוח וחינוך _____ רצו שההוראה תתבצע בשפה
ה _____ . מקימי הטכניון _____ למלא דרישה זו. לטענתם אי אפשר ללמד מקצועות
_____ ! _____ בעברית, מפני שהעברית היא _____ עתיקה, וחסרות בה
מילים _____ רבות. המאבק על שפת ההוראה כלל _____ מלימודים, שאותה יזמו
מורים ו _____ . בסופו של דבר המאבק _____ . חברת עזרה הביעה את נכונותה
_____ את העברית לשפת ההוראה בטכניון. פרשה זו ידועה בשם _____ .

מחסן מילים:

הצליח; ציונים; גרמנית; "מלחמת השפות"; להפוך; שפה; סרבו; טכניון; תלמידים; עברית; שביתה;
מודרניים; טכניות; מדעיים; מאבק.

מושגים- הסבירו בקצרה את המושגים הבאים:

החייאת השפה העברית:

חזון:

מלחמת השפות:

ה. מפעל החייאת השפה העברית - לסיכום

שאלות קצרות - תשובות קצרות

השיבו בקצרה על השאלות הבאות:

מה היה החזון של אליעזר בן יהודה?

מה פרסם אליעזר בן יהודה?

מדוע חידושיו של אליעזר בן יהודה היו נחוצים?

האם אליעזר בן יהודה פעל רק בתחום הציבורי? הסבירו את תשובתכם.

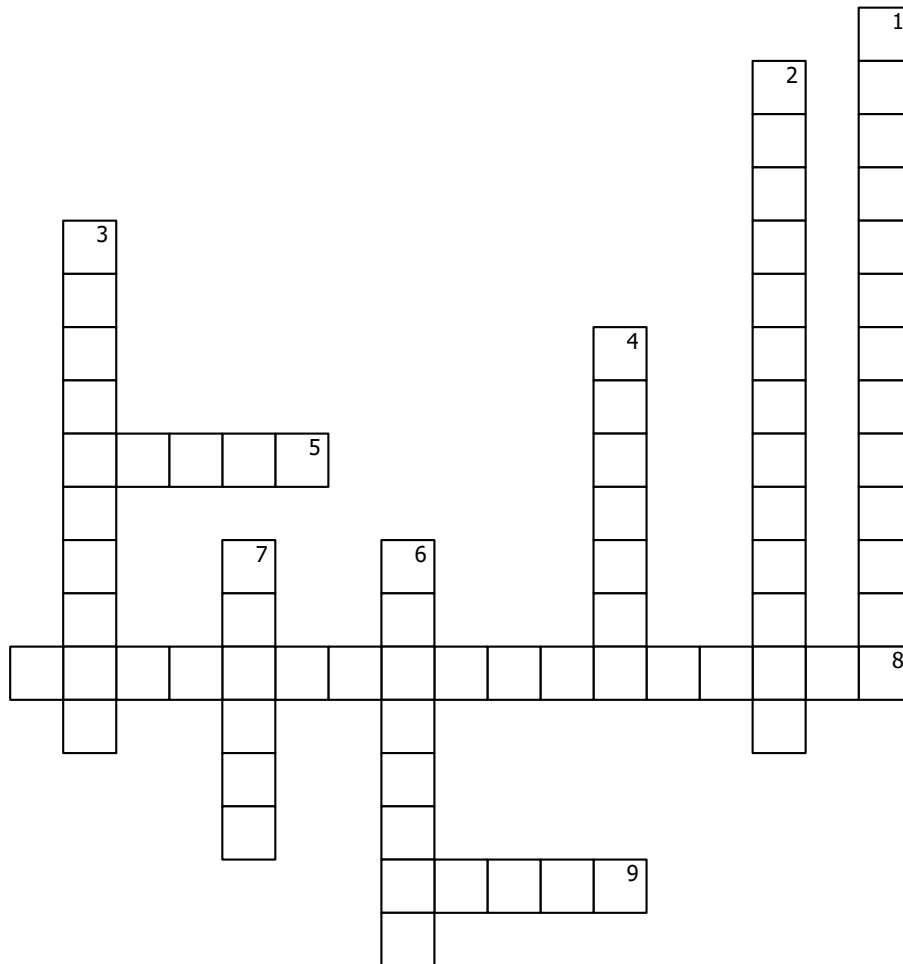
איזו שפה דיבר אליעזר בן יהודה בביתו?

האם היו אנשים שהתנגדו להחייאת השפה העברית? הסבירו את תשובתכם.

מדוע האורתודוקסים התנגדו לחילון השפה העברית?
הסבירו את תשובתכם.

איזה הישג המשמעותי נוסף בתחום הלשון הצליחה התנועה הציונית להשיג לאחר מלחמת העולם הראשונה?

מי אני? – תשבץ

מאוזן

5. הייתי שפת קודש והפכתי לשפת יומיום
8. פרסמו בי מילים עבריות חדשות בפעם הראשונה
9. הייתי הילד הראשון ששפת האם שלו הייתה עברית

מאונך

1. מכנים אותי "מחייה השפה העברית"
2. השבתנו את הלימודים בטכניון
3. שם המאבק על שפת ההוראה בטכניון
4. בית המדרש העברי הראשון למורים בירושלים שלימד בשפה העברית
6. הקמנו את הטכניון בחיפה
7. בשטחי התחיל המאבק להחייאת השפה העברית

מחסן מילים

המילון העברי הראשון; אירופה; מלחמת השפות; דוד ילין; עברית; חברת עזרה; אליעזר בן יהודה; מורים ותלמידים; איתמר

1. הנחת היסודות לחינוך מודרני וציוני - הקדמה

קראו את ההקדמה לסעיף 2 בספר (עמוד 151) והשיבו:

השלימו את הקטע הבא

רובם המכריע של המוסדות ה_____ שהתקיימו ב_____ עד לעליות הראשונות היו המוסדות ה_____ של היישוב ה_____. במהלך המאה ה-19, עוד לפני שהגיעו _____ העליות הראשונות לארץ, ניכרו סימנים ראשונים של _____ בתחום ה_____. כך למשל, בשנת 1870, הוקם ליד יפו בית הספר _____, שהיה אחד המוסדות החינוכיים ה_____ הראשונים בארץ ישראל. בימי העליות ה_____ (בשנים 1881–1914) חל מפנה משמעותי בתחום ה_____ של היישוב היהודי בארץ ישראל. בתקופה זו הוקמו מוסדות חינוך _____ אשר תכני הלימוד בהם היו לא רק _____, אלא גם בעלי מגמה _____. במסגרת זאת הוקמו מוסדות חינוך שונים ובהם גני _____, _____, יסודיים, בתי ספר _____, בית הספר לאמנות _____ בירושלים (1906) וה_____ ללימודים אקדמיים בחיפה (1912).

ב_____ התגבשה קבוצה של מורים ותלמידים אשר תרמו לפיתוח סגנון אמנותי _____ יצירותיהם חיברו בין האמנות ה_____ המודרנית לבין האמנות ה_____ ובין סיפורי ה_____ לנופי _____.

מוסדות חינוך אלה נחשבו לחדשניים בכמה מובנים:

- ☞ בתכני הלימוד – _____
 - ☞ בלשון ההוראה – _____
 - ☞ ברמה האקדמית – _____
- המוסדות החדשים, שהוקמו בימי העליות הראשונות, הניחו את התשתית ה_____ וה_____ הדרושה למימוש ה_____ ה_____.

ז. הנחת היסודות לחינוך מודרני וציוני

קראו את סעיף 2 בפרק (עמודים 151–152) והשיבו:

מושגים

לפניכם טבלה. השלימו ליד כל מושג את המשמעות המתאימה מתוך הרשימה:

<u>מושג</u>	<u>משמעות</u>
חינוך תורני	
חינוך מודרני	
חינוך ציוני	
גורמי חינוך חיצוניים	
אנשי חינוך מקומיים	

- חינוך המבוסס על החדרת הרעיון הציוני
- אנשי חינוך מעולי העליות הראשונה והשנייה
- חברות חיצוניות כמו כ"ח ועזרה ששאפו לקדם חינוך מודרני בארץ
- חינוך המבוסס על לימודי תורה
- חינוך המשלב לימודים מודרניים

שאלות קצרות - תשובות קצרות

השיבו בקצרה על השאלות הבאות:

1. היכן היה מרכז פעילותה של חברת כ"ח?

2. היכן היה מרכז פעילותה של חברת עזרה?

3. מה הייתה שפת ההוראה בבתי הספר שהוקמו ע"י חברות כ"ח ועזרה?

4. מי מימן את הקמת גן הילדים הראשון בארץ ישראל?

5. מה הייתה שפת ההוראה בגן זה?

קראו את המשפטים הבאים וסמנו סמנו נכון / לא נכון

1. מוסדות החינוך המודרניים שהוקמו ע"י הגורמים החיצוניים היו ציונים.
נכון / לא נכון
2. התקיים מתח בין הגורמים החיצוניים כמו חברת עזרה וכי"ח לבין אנשי החינוך המקומיים.
נכון / לא נכון
3. אנשי החינוך המקומיים שאפו להעניק למערכת החינוך החדשה צביון ציוני.
נכון / לא נכון
4. שפת ההוראה בגן הילדים הראשון בארץ ישראל הייתה עברית.
נכון / לא נכון
5. הסתדרות המורים תרמה לתהליך החדרת השפה העברית למערכת החינוך המודרנית שהוקמה בארץ.
נכון / לא נכון
6. השימוש בעברית כשפת הוראה התקיים בגני ילדים ובבתי ספר יסודיים בלבד.
נכון / לא נכון

השלימו את המילים החסרות (תוכלו להיעזר במחסן המילים)

השימוש בשפה ה_____ היה משמעותי כיוון שאנשי ה_____ ראו בכך כלי מרכזי להחדרת הרעיון _____ ולמימושו. אנשי החינוך _____ להקמת מוסדות חינוך ש_____ ההוראה בהם תהיה עברית. כך קמו גני _____ ובתי ספר _____ מחנכי הדור חיברו _____ וסיפורים בעברית ו_____ יצירות ספרותיות מפורסמות. _____ המורים דאגה לתכנית לימודים _____ לכל הארץ ובכך תרמה לשיפור איכות ה_____ העברית.

המתח שבין המגמות ה_____ של חברת עזרה וחברת כי"ח לבין גורמי החינוך ה_____ עורר מאבק, ששיאו היה ב_____ השפות. המאבק הסתיים ב_____ של אנשי החינוך הציונים והשפה העברית חדרה בהדרגה לכל _____ החינוך.

מחסן מילים

תרגמו; הסתדרות; יסודיים; פעלו; הוראה; שירים; ניצחונם; הציוני; ילדים; עברית; מקומיים; חינוך; מוסדות; שפת; מלחמת; אחידה; חינוכיות.

בחרו באחת מהשאלות הבאות והשיבו עליה:

1. הציגו את פעילותו של אליעזר בן יהודה להחייאת השפה העברית.
2. הציגו את התפתחות מוסדות החינוך בארץ.
3. הציגו את מלחמת השפות.

משפט פתיחה:

גוף התשובה:

בהצלחה!!!